

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 28. oktober 2015
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Stinne Andersen
Sagsnr.: 2015-6100-0049
Dok.: 1756258

Notits om ophævelse af EU-retsakter i forbindelse med vedtagelsen af nye EU-retsakter

1. Efter Lissabon-Traktatens ikrafttrædelse den 1. december 2009 deltager Danmark ikke længere i vedtagelsen af retsakter på området for politimæssigt eller strafferetligt samarbejde, og disse retsakter er ikke bindende for og finder heller ikke anvendelse i Danmark, jf. protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-Traktaten.

2. Det fremgår af protokollens artikel 2, sidste punktum, at ”Især er EU-retsakter på området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lissabon-Traktatens ikrafttrædelse, og som ændres, fortsat bindende for og finder anvendelse i Danmark uændret.”

Det betyder, at hvis en sådan retsakt, der er vedtaget før Lissabon-Traktatens ikrafttrædelse, ændres, f.eks. således at et antal artikler omformuleres, vil de nye artikler ikke være bindende for Danmark, men det gamle instrument vil i øvrigt i dets helhed fortsat være gældende for Danmark.

3. Hidtil har man fra dansk side været af den opfattelse, at hvis derimod en retsakt på området for politimæssigt eller strafferetligt samarbejde, der er vedtaget før Lissabon-Traktatens ikrafttræden, ophæves eller helt erstattes af en ny retsakt efter Lissabon-Traktatens ikrafttræden, vil den gamle retsakt ikke længere være bindende for og ikke finde anvendelse i Danmark. Der var generel enighed herom under forhandlingerne i 2007 om Lissabon-Traktaten og Protokol nr. 22 om Danmarks stilling.

4. I forbindelse med forhandlingerne i 2010 om et nyt direktiv om menneskehandel gav Rådets Juridiske Tjeneste imidlertid udtryk for den opfattelse, at gamle retsakter på området for politimæssigt eller strafferetligt sam-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

arbejde, der ophæves eller erstattes af en ny retsakt efter Lissabon-Traktatens ikrafttræden, som udgangspunkt fortsat vil være gældende for Danmark. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, idet de andre medlemsstater vil kunne beslutte, at en ophævet eller helt erstattet retsakt ikke længere skal være gældende for eller finde anvendelse i Danmark, hvis den nye retsakt ellers måtte blive uanvendelig for de andre medlemsstater.

Regeringen orienterede ved notits af 3. december 2010 om ophævelse af EU-retsakter i forbindelse med vedtagelsen af nye EU-retsakter, jf. EEU, Alm. del - bilag 128, Folketingets Europaudvalg herom. Regeringen orienterede endvidere om, at Danmark ville fortsætte drøftelserne om spørgsmålet med de andre medlemslande samt andre centrale aktører.

5. Spørgsmålet har bl.a. været drøftet på ny i forbindelse med forhandlingerne om Kommissionens forslag til en ny forordning om EU-agenturet for samarbejde og uddannelse inden for retshåndhævelse (Europol).

Justitsministeren orienterede i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6.-7. juni 2013 Folketingets Europaudvalg om fortsættelsen af drøftelserne, herunder om, at det blev drøftet, hvorvidt den gamle rådsafgørelse om Europol fra 2009 fortsat skulle finde anvendelse for Danmark og dermed eventuelt kunne udgøre et retsgrundlag for et fortsat dansk engagement i Europol, selv om samarbejdet for de øvrige medlemsstater vil blive reguleret af den nye forordning, når denne træder i kraft.

Justitsministeren anførte i den forbindelse, at når man ser på det konkrete forordningsforslag, er der lagt op til betydelige ændringer i Europol-samarbejdet, både organisatorisk og i det daglige samarbejde mellem Europol og medlemsstaterne. Dette gælder også i forhold til kontrollen med Europols arbejde.

Justitsministeren nævnte videre, at uanset hvilket synspunkt man måtte indtage i diskussionen om den danske protokol, så forekommer det derfor – som følge af de store ændringer, der er lagt op til – under alle omstændigheder ikke muligt, at Danmark skulle kunne fortsætte som en del af samarbejdet i Europol på grundlag af den nugældende rådsafgørelse.

Danmark står derfor til at måtte forlade Europol, når den nye forordning træder i kraft.

Den særlige situation, hvor en ny EU-retsakt etablerer et nyt retligt grundlag for et EU-agentur inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde, er endvidere aktuell i forbindelse med den kommende forordning om CEPOL (Det Europæiske Politiakademi). Det indgår som et element i den politiske aftale, der er indgået mellem Rådet og Europa-Parlamentet om CEPOL-forordningsforslaget, at Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen i forbindelse med vedtagelsen afgiver en fælles erklæring, hvoraf fremgår, at som følge af protokol nr. 22, hvorefter Danmark ikke er bundet af CEPOL-forordningen, som erstatter den tidligere CEPOL-beslutning, vil Danmark ikke længere deltage i CEPOL fra det tidspunkt, hvor den nye forordning finder anvendelse.

På tilsvarende vis vil den kommende Europol-forordning etablere et nyt retsgrundlag for Europol. Der er derfor grund til at tro, at EU-lovgiver på samme måde som i tilknytning til CEPOL-forordningsforslaget vil erklære, at Danmark ikke længere kan deltage i Europol fra det tidspunkt, hvor den kommende Europol-forordning finder anvendelse.

6. Justitsministeren redegjorde på et møde i Folketingets Europaudvalg den 28. februar 2014 for, at det endvidere var Rådets Juridiske Tjenestes opfattelse, at de to retsakter (rammeafgørelse 2008/978/EU om den europæiske bevissikringskendelse og de bestemmelser, der vedrører indefrysning af bevismateriale i rammeafgørelse 2003/577/RIA om indefrysning af formuegoder og bevissikringsmateriale), som direktivet om den europæiske efterforskningskendelse erstatter, ikke formelt ville blive ophævet i forhold til Danmark, men hvis Danmark kom til at stå tilbage som den eneste medlemsstat, der fortsat var bundet af retsakterne, ville de gamle regler ikke i praksis få nogen virkning i forhold til Danmark.

Rådets Juridiske Tjeneste har ved brev af 12. marts 2014 bekræftet over for Danmark, at hvor kun én medlemsstat er bundet af de ovenstående erstattede retsakter vedrørende strafferetligt samarbejde, vil de miste deres praktiske betydning og derfor ikke have nogen virkning i forhold til den tilbageværende medlemsstat.

7. Siden 2010 har Rådet overordnet fulgt den opfattelse, som blev tilkendegivet af Rådets Juridiske Tjeneste i forbindelse med forhandlingerne om menneskehandelsdirektivet, jf. pkt. 4 ovenfor. Dermed kan det konstateres, at den hidtidige danske opfattelse af retsstillingen for Danmark, hvis en retsakt på området for politimæssigt eller strafferetligt samarbejde, der er

vedtaget før Lissabon-Traktatens ikrafttræden, ophæves eller helt erstattes af en ny retsakt, ikke har nydt opbakning blandt de andre medlemsstater i Rådet eller hos Rådets Juridiske Tjeneste.

Som følge heraf er retsstillingen den, at retsakter, der er vedtaget inden Lissabon-Traktatens ikrafttræden, der ophæves eller helt erstattes af nye retsakter, der er omfattet af retsforbeholdet, og som Danmark derfor ikke deltager i, som udgangspunkt vil fortsætte med at gælde for Danmark. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, idet de andre medlemsstater vil kunne beslutte, at en ophævet eller helt erstattet retsakt ikke længere skal være gældende for eller finde anvendelse i Danmark, hvis den nye retsakt ellers måtte blive uanvendelig for de andre medlemsstater. Hertil kommer, at hvis Danmark kommer til at stå tilbage som den eneste medlemsstat, der fortsat er bundet af en gammel retsakt vedrørende politimæssigt og strafferetligt samarbejde, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse eller fastlægger det retlige grundlag for eksisterende EU-organer, vil den gamle retsakt ikke i praksis have nogen virkning i forhold til Danmark. Det bemærkes, at en sådan konsekvens støttes af de andre medlemsstater.